

MİK522 Faizsiz Bankacılık İşlemleri

Düzey: Yüksek lisans (Mali İktisat, Tezsiz II) · **Dönem:** 2026–2027 Güz

Öğretim üyesi: Doç. Dr. Mehmet Fatih Buğan

Ders saati: Salı 19:45–22:10

Dersin amacı

Faizsiz finansın kavramsal temellerini, katılım bankalarının fon toplama ve fon kullandırma yöntemlerini, sözleşme yapılarını, düzenleme ve standart çerçevesini Türkiye ve dünya uygulamalarıyla birlikte incelemek.

Öğrenme çıktıları

1. Faizsiz finansın temel ilkelerini (riba, garar, maysir yasakları; risk paylaşımı) açıklar.
2. Katılım bankalarının fon toplama yöntemlerini ve kâr payı hesaplamasını uygular.
3. Murabaha, icara, mudaraba, müşaraka, selem ve istisna sözleşmelerini karşılaştırır.
4. Sukuk (kira sertifikası) türlerini ve ihraç yapısını çözümler.
5. Katılım bankalarının düzenleme, denetim ve standart çerçevesini değerlendirir.
6. Katılım bankacılığı ile geleneksel bankacılığı performans ve risk açısından karşılaştırır.

Haftalık plan

Hf	Konu	Okuma / hazırlık
1	Derse giriş. Faizsiz finansın tarihi gelişimi ve dünyadaki büyüklüğü	Iqbal & Mirakhor, bl. 1 · IFSB Stability Report
2	Temel ilkeler: riba, garar, maysir; risk ve getiri paylaşımı	Ayub, bl. 3–4
3	Faizsiz bankacılığın iktisadi temelleri: aracılık modeli, iki katmanlı mudaraba	Iqbal & Mirakhor, bl. 5
4	Türkiye’de katılım bankacılığı: özel finans kurumlarından katılım bankalarına. 5411 sayılı Kanun	TKBB yayınları · 5411 sayılı Bankacılık Kanunu ilgili maddeler
5	Fon toplama: özel cari hesaplar, katılma hesapları, kâr payı dağıtımı ve hesaplama örnekleri	Katılım bankası kâr payı tabloları
6	Ticari sözleşmeler I: murabaha ve tevarruk	Ayub, bl. 9 · AAOIFI Standart No. 8
7	Ticari sözleşmeler II: icara (finansal kiralama), selem, istisna	Ayub, bl. 10–12
8	Ara sınav	—
9	Ortaklık sözleşmeleri: mudaraba ve müşaraka; azalan müşaraka ile konut finansmanı	Iqbal & Mirakhor, bl. 4
10	Sukuk ve kira sertifikaları: yapı, türler, Hazine kira sertifikası ihraçları	SPK Kira Sertifikaları Tebliği · Hazine ihraç verileri

Hf	Konu	Okuma / hazırlık
11	Tekafül (faizsiz sigorta) ve faizsiz sermaye piyasası araçları, katılım endeksleri	Iqbal & Mirakhor, bl. 12
12	Standart ve yönetim: AAOIFI, IFSB, danışma kurulları, TKBB Danışma Komitesi standartları	AAOIFI Governance Standards · TKBB standartları
13	Risk yönetimi ve sermaye yeterliliği: yer değiştiren ticari risk (DCR), likidite yönetimi	IFSB standartları · BDDK düzenlemeleri
14	Performans karşılaştırması ve güncel tartışmalar (dijital katılım bankacılığı, sürdürülebilir finans). Vaka sunumları	Beck, Demirgüç-Kunt & Merrouche (2013)

Değerlendirme

Bileşen	Ağırlık
Ara sınav	%30
Vaka çalışması / dönem projesi	%30
Final sınavı	%40

Vaka çalışması: Türkiye'de faaliyet gösteren bir katılım bankasının son beş yıllık finansal tablolarının incelenmesi; fon toplama ve kullandırma yapısı, kârlılık ve risk göstergelerinin bir mevduat bankasıyla karşılaştırılması.

Temel kaynaklar

- Iqbal, Z. & Mirakhor, A. *An Introduction to Islamic Finance: Theory and Practice*. Wiley.
- Ayub, M. *Understanding Islamic Finance*. Wiley.
- Beck, T., Demirgüç-Kunt, A. & Merrouche, O. (2013). "Islamic vs. Conventional Banking: Business Model, Efficiency and Stability." *Journal of Banking & Finance*, 37(2).
- AAOIFI Shari'ah Standards; IFSB standartları ve *Islamic Financial Services Industry Stability Report*.
- Türkiye Katılım Bankaları Birliği (TKBB) yayınları ve standartları.
- 5411 sayılı Bankacılık Kanunu; SPK Kira Sertifikaları Tebliği.